

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет природокористування
Факультет будівництва та архітектури
Кафедра архітектури

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор з НВР ЛНУП
_____ професор Віталій
Боярчук
“ _____ ” _____ 2024
року

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

«ОСНОВИ ФОРМОУТВОРЕННЯ»

першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 022 «Дизайн»
ОПП «Дизайн середовища»

Робоча програма з навчальної дисципліни «Основи формоутворення» для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 022 «Дизайн».

Розробники: Савчак Н.С., доцент, к.т.н.
Грицюк І. Й., в. о. доцента

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри архітектури
Протокол від 28.08.2024 року № 2

Завідувач кафедри: док.мист., професор _____
Кюнцлі Р. В.
(підпис)

Робочу програму схвалено на засіданні методичної комісії факультету
будівництва та архітектури

Протокол від 29.08.2024 року № 2

Голова методичної комісії: к. т. н., в. о. професора _____
Мазурак А. В.
(підпис)

1. Опис навчальної дисципліни

Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень

Рівень вищої освіти: «Бакалавр»

Галузь знань : 02 – Культура і мистецтво

Спеціальність 022 – Дизайн

Характеристика навчальної дисципліни:

Обов'язкова

Кількість кредитів – 4

Загальна кількість годин – 120

Вид контролю: екзамен

Тижневих аудиторних годин для денної форми навчання – 4

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до загальної кількості годин становить (%):

для денної форми навчання – 46,7 %

для заочної форми навчання –

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Курс «Основи формоутворення» є однією із засадничих фахових дисциплін у підготовці дизайнера. Метою дисципліни є формування теоретичних знань і практичних навичок з основних принципів формоутворення, засобів і методів проектування форм в дизайні, а також розвиток навичок розуміння пропорцій та роботи з базовими формами, розвиток просторового мислення і креативного підходу до створення об'єктів дизайну; опанування студентами поняттєвого апарату, головних законів та правил проектування форми об'єкта та простору, оволодіння естетичними аспектами композиційної гармонізації, образної виразності та функціонально-технологічними навичками дизайнера. Дисципліна розвиває у студента художньо-образне мислення та здатність свідомо змінювати простір.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Основи формоутворення» є:

ознайомлення студентів з базовими поняттями і термінами формоутворення, а також історичними та сучасними методами формоутворення;

вивчення принципів створення об'ємно-просторових композицій, балансу форм, пропорційності та гармонії в дизайні;

розвинення навичок роботи з різними матеріалами та техніками для реалізації формоутворювальних завдань;

формування вміння аналізувати і проектувати композиції з використанням базових геометричних форм та їх трансформацій;

застосування принципів формоутворення у професійній діяльності: дизайні, архітектурі тощо;

вміння черпати натхнення з природи та поєднувати органічні форми з функціональністю;

розвинення креативності та просторової уяви для створення інноваційних, функціональних і естетичних об'єктів;

вироблення навичок критичного оцінювання формотворчих рішень, їхньої відповідності функціональним та естетичним вимогам.

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1.

Тема 1. Місце дисципліни в системі підготовки фахівця з напрямку «Дизайн». Зв'язок з іншими дисциплінами. Завдання дисципліни.

Тема 2. Матеріали, інструменти та методи формотворення.

Тема 3. Композиція об'ємних форм. Трансформація форм.

Тема 4. Ознайомлення з принципами ритму, модульності та їх застосування у формоутворенні.

Тема 5. Організація простору (середовища) лінією.

Тема 6. Організація просторового середовища площиною.

Модуль 2.

Тема 7. Абстрактне формоутворення.

Тема 8. Принципи модульного дизайну.

Тема 9. Взаємодія кольору та форми.

Тема 10. Проектний підсумок (комплексна робота).

4. Структура навчальної дисципліни

Номер теми	Кількість годин												
	денна форма						заочна форма						
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі					
		л	П	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
	Рік підготовки 2 Семестр 3						Рік підготовки 2 Семестр 3						
Модуль 1													
Тема 1.	6	2	2			2							
Тема 2.	6	2	2			2							
Тема 3.	6	2	2			2							
Тема 4.	12	4	4			2							
Тема 5.	6	2	2			2							
Тема 6.	6	2	2			2							

Разом за модулем 1	32	14	14			12							
Тема 7	12		6			6							
Тема 8	12		6			6							
Тема 9	12		6			6							
Тема 10	14		10			4							
Разом за модулем 2	50		28			22							
Всього за семестр	90	14	42			34							
Екзамен	30					30							
Разом	120	14	42			64							

5. Теми практичних занять

№ з/п	Тема і короткий зміст заняття
1	Виконання в матеріалі об'ємних форм куба, циліндра, піраміди та закомпонування їх в замкненому просторі.
2	Розроблення ритмічної композиції, побудованої на повторенні та варіації модуля (базової форми).
3	Створення композиції з декількох об'ємних геометричних тіл, використовуючи прийоми симетрії та асиметрії.
4	Виконання завдання на трансформацію форми — зміна початкової геометричної форми шляхом деформації, обертання чи масштабування.
5	Організація простору лінією та площиною.
6	Розроблення абстрактної композиції з використанням нестандартних форм і матеріалів (демонстраційний макет).
7	Дослідження природніх форм та створення дизайн-об'єкта на основі принципів стилізації.
8	Створення модульної конструкції, що може масштабуватися чи повторюватися для створення об'ємного об'єкта.
9	Розроблення (дизайн) форми з урахуванням кольорових акцентів та контрастів, які підкреслюють об'єм і структуру.
10	Розроблення концепції дизайну об'єкта, що поєднує усі вивчені принципи формоутворення.

6. Теми винесені на самостійне вивчення

Самостійна робота з курсу "Основи формоутворення" для студентів-дизайнерів передбачає виконання низки завдань, спрямованих на поглиблення знань і розвиток творчого мислення.

№ з/п	Назва теми
1	Виконання креслення та моделювання простих геометричних форм (куб, сфера, піраміда, конус, циліндр).
2	Синтез об'ємів у замкненому просторі.
3	Пошук композиційних елементів для виконання завдання.
4	Опрацювання природної форми шляхом узагальнення.
5	Створення попередніх ескізів об'ємно-просторової композиції.
6	Організація замкненого простору лінією.
7	Організація замкненого простору площиною.
8	Моделювання форм з даного завдання.
9	Вивчення взаємодії кольору та геометрії для створення візуального ефекту.
10	Узагальнення знань, отриманих протягом курсу, та їх застосування у реальному проєкті.

6. Методи навчання

1. **Словесні методи** (розповідь, пояснення, бесіда, лекція).
2. **Наочні методи**
 - ілюстрація (макети, моделі, малюнки тощо),
 - демонстрування засобу демонстрування: діюча модель.
3. **Практичні методи:** графічні роботи, макети.

7. Методи контролю:

1. **Усне опитування** (індивідуальне детальний аналіз відповідей студентів)
2. **Письмова аудиторна та поза аудиторна перевірка** (виконання рисунків, графічних завдань та ін.)
3. **Практична перевірка** (виконання практичної роботи, рішення професійних завдань).
4. **Стандартизований контроль** (екзамен).

Види контролю: Поточний контроль, проміжна та семестрова атестація

8. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота за темами 3 семестр										Екзамен	Сума
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	50	100
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5		

Відпрацювання пропущених занять студентами здійснюється згідно «Положення про порядок відпрацювання студентами Львівського національного університету природокористування пропущених лекційних, практичних, лабораторних та семінарських занять». Студент представляє конспект а з пропущеної теми лекційного курсу та опрацьований практичний матеріал (захист роботи або контрольна чи тестові завдання)) з відповідної тематики. Самостійне вивчення навчальної дисципліни за вищевказаними темами передбачає також підготовку рефератів, доповідей, презентацій (максимальна кількість балів - 5 за одну тему, але не більше 10 б. за весь курс дисципліни).

Форма підсумкового контролю успішності навчання: екзамен.

Критерії поточного оцінювання

Поточне оцінювання здійснюється за кожним завданням в межах розділів. Оцінюються і завдання, виконувані в аудиторії, і завдання, виконувані під час самостійної роботи. Протягом вивчення дисципліни здійснюється самоконтроль.

Загальні критерії оцінок:

“відмінно” – здобувач вищої освіти виявив всебічні, систематичні та глибокі знання навчального матеріалу дисципліни, передбаченого програмою; опрацював основну та додаткову літературу, рекомендовану програмою; проявив творчі здібності у розумінні, логічному, стислому та ясному трактуванні навчального матеріалу; засвоїв взаємозв’язок основних понять дисципліни, їх значення для подальшої професійної діяльності;

“добре” – здобувач вищої освіти виявив систематичні та глибокі знання вище середнього рівня навчального матеріалу дисципліни; продемонстрував уміння легко виконувати завдання, передбачені програмою; опрацював літературу, рекомендовану програмою; засвоїв взаємозв’язок основних понять дисципліни, їх значення для подальшої професійної діяльності;

“задовільно” – здобувач вищої освіти виявив знання навчального матеріалу дисципліни в обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутньої професійної діяльності; виконав завдання, передбачені програмою; ознайомився з основною літературою, що зазначена у програмі; припустив значну кількість помилок або недоліків у відповідях на запитання співбесіди, тестування, при виконанні завдань тощо, які може усунути самостійно;

“незадовільно” – здобувач вищої освіти не має знань зі значної частини

навчального матеріалу; припускає принципові помилки при виконанні більшості передбачених програмою завдань.

9. Методичне забезпечення

Підручники та навчальні посібники; інструктивно-методичні матеріали до практичних занять; контрольні роботи; методичні матеріали для організації самостійної роботи студентів і виконання індивідуальних завдань.

10. Рекомендована література

Основна

1. Артеменко, В. Г. Основи формоутворення в дизайні. – Київ: Арт-Преса, 2018. – 256 с.
2. Гутарев, А. П. Теорія та практика композиції: Навчальний посібник. – Харків: Видавництво НТУ «ХПІ», 2019. – 312 с.
3. Лапінський, С. А. Основи проектування та моделювання форм. – Львів: Світ, 2017. – 208 с.
4. Рубан, В. С. Формоутворення: Теоретичні та методичні основи. – Одеса: Фенікс, 2020. – 234 с.
5. Чепелик, В. В. Мистецтво формоутворення: теорія і практика. – Київ: Абрис, 2016. – 276 с.

Допоміжна:

6. Кандинський, В. Про духовне в мистецтві. – Київ: Основи, 2015. – 180 с.
7. Бахтіяр, О. В. Тектоніка та композиція: Посібник для дизайнерів. – Дніпро: Видавництво ДНУ, 2018. – 320 с.
8. Левшин, І. І. Основи дизайну та композиції. – Харків: Прапор, 2016. – 198 с.
9. Малевич, К. С. Супрематизм і нові форми в мистецтві. – Київ: Ніка-Центр, 2014. – 152 с.

Електронні ресурси:

11. Формоутворення та композиція в дизайні. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://design-form.com>
12. Основи архітектурного формоутворення. – Режим доступу: <https://arch-form.ua>